

VEILIGHEIDSDIENST NED. ANTILLEN

MAANDOVERZICHT

februari 1965

ALGEMEEN

Een splitsing in de regeringspartij, Acción Democrática, in Venezuela zou slechts een loos gerucht zijn. Het is niettemin duidelijk dat er in de partij toch wel uiteenlopende stromingen zijn. Evenzo is het in COPEI niet helemaal pais en vree. De C.P.V. bracht verslag uit over 1964 op een wijze welke door vaagheid suggestief was. Terwijl ORIT zich solidair verklaarde met de boycot van Cubavaarders, besloten de Venezolaanse arbeiders deze nog verder te kwalificeren.

CASTRO "verplaatste" Carlos Rafael RODRIGUEZ, maar het zag er naar uit dat deze communist der oude garde toch nog vrij sterk stond. Raul ROA sprak over Vietnam, DORTICOS over West Duitsland en de M.L.F. Voor Havana t.v. bevestigde Eloy GUTIERREZ MENOYO de Cubaanse beschuldiging dat anti-Castro ballingen in de Dominikaanse Republiek werden opgeleid.

De Dominikaanse regering ontkende de beschuldiging, terwijl de Dominikaanse pers meende dat er wel wat van waar zou kunnen zijn. CABRAL en WESSIN kunnen bogen op Amerikaanse steun, maar zouden door samenzwerende militairen worden belaagd. Met de val van CABRAL zouden de kansen van BALAGUER stijgen. Nog vrij verwarde manoeuvres worden uitgevoerd door en tussen de P.R.D. en de Christen Democraten.

JAGAN was een geëerde gast op de Leipziger Messe. Terug in Brits Guyana hield hij een felle rede tegen het kolonialisme en tegen het Amerikaans "imperialisme" in Vietnam. De P.P.P. negeert nog steeds de zittingen van het parlement.

Naar aanleiding van het oriëntatiebezoek aan Brits Guyana van de Britse Minister van Koloniën, Anthony GREENWOOD, zette de P.P.P. een 24-urige staking op touw, waarmede de nadruk moest worden gevestigd op het feit dat JAGAN c.s. de huidige regering niet aanvaarden, het evenredig kiesstelsel afwijzen en thans afkerig zijn onafhankelijkheid voor Brits Guyana vóór dat "alle segmenten uit de gemeenschap in de regering zijn vertegenwoordigd".

Ex-generaal Alberto RUIZ NOVOA heeft geen gebrek aan politieke partijen die hun lading met zijn vlag wensen te dekken. De Christelijke Sociaal Democratische Partij, M.S.D.C., heeft hem de candidatuur voor het

- 2 -

presidentschap in 1966 aangeboden. RUIZ NOVOA aanvaardde vrijblijvend de steun van deze partij. Een nieuwe groep, die zich de "Movimiento Democrática Nacional" noemt, heeft zich eveneens achter hem geschaard. De moeilijkheid is zoals eerder al gemeld, dat wettelijk slechts een Liberale kandidaat voor opvolging van VALENCIA in aanmerking komt. RUIZ NOVOA heeft wel te kennen gegeven dat aan dit systeem van "pittereske democratie" een einde zal moeten worden gemaakt, maar de te bewandelen weg heeft hij nog niet uitgestippeld. President VALENCIA beschuldigde de West Duitse C.D.U. ervan de M.S.D.C. financieel te steunen. De ambassade van de Bondsrepubliek in Bogotá droeg van dergelijke hulp geen kennis. In Colombia hebben de Christen Democraten tot nog toe geen stem in het parlement. In RUIZ NOVOA zou de partij wellicht een nationale figuur kunnen vinden, waaraan zij zich kan optrekken.

De verkiezingen in HONDURAS leidden tot een nederlaag voor de Liberale partij van ex-president Ramón VILLEDA MORALES, die door de thans zegevierende koloneel Oswaldo LOPEZ ARELLANO in oktober 1963 krachtdadig uit zijn ambt werd ontzet. LOPEZ ARELLANO zou nu door de Nationalisten die hem steunen tot constitutioneel president kunnen worden uitgeroepen. Uiteraard verklaarde VILLEDA MORALES dat de verkiezingen frauduleus waren. Ook de communisten - klein in getal - waren deze mening toegedaan. Het is niet gemakkelijk na te gaan of fraude noodzakelijk was. Zo já, dan mag men gevoeglijk aannemen dat zij gepleegd is.

VENEZUELA

Geruchten omtrent een op handen zijnde splitsing in de regeringspartij, Acción Democrática, werden door partijfunctionarissen tegengesproken. De vermeende interne strijd zou gaande zijn tussen voorstanders en tegenstanders van ex-president BETANCOURT. De categorische ontkenning door de partij is iets te absoluut gesteld voor degenen die bekend zijn met de ontwikkeling van de partijlijn na de verkiezing van president LEONI. Te beweren dat er geen tegengestelde stromingen zijn, is pertinent onjuist. Wel kan worden aanvaard, zoals de partij te kennen gaf, dat tegenstanders van A.D. - waaronder de kranten van het Capriles-concern - een dergelijke splitsing niet ongaarne zouden zien. Er kan inderdaad van wederzijdse overdrijving sprake zijn.

Ook in de Christendemocratische partij, COPEI, zijn er veren die moeten worden gladgestreken. De candidatuur van Rafael CALDERA voor de presidentsverkiezingen van 1969 wordt door de "jonge"groep in de partij erg voorbarig gevonden, temeer daar deze groep geneigd is om als het zover is naar een nieuwe kandidaat uit te zien. Waar COPEI van de democratische partijen in Venezuela de enige is die in staat blijkt te zijn de jeugd aan te spreken, zal de partijleiding er goed aan doen ruimte te laten voor deelname door de jongeren. Weliswaar is CALDERA de enige Venezolaanse Christendemocraat die tot nu toe internationaal op de voorgrond is getreden, zijn leidinggevende rol maakt hem voor de jongere groep geenszins een onvervangbare man. De tegenstellingen liggen niet alleen op het gebied van de leeftijd, maar ook in het feit dat de Christendemocratie zich in Venezuela, zoals in verschillende andere latijns Amerikaanse landen, de laatste tien jaar snel heeft ontwikkeld en volgelingen heeft aangetrokken die slechts de nieuwe "lijn" kennen en afwijzend staan tegenover de door een flirten met het fascisme ontsierde antecedenten van de oude leiders. Van het aanpassingsvermogen van de traditionele leiders van de partij zal in grote mate afhangen of COPEI in staat zal zijn zich te ontwikkelen tot een tegenhanger van de Chileense Christendemocraten van Eduardo FREI. De partij ontwikkelt zich in die richting. Een starre houding van de leiders kan haar echter nog altijd doen struikelen.

Het Politburo van de Communistische Partij Venezuela publiceerde een verslag over de politieke activiteiten in Venezuela gedurende het jaar 1964.

De partij memoreert zonder specificatie de vele pogingen door de CPV en de FLN gedaan om te komen tot de pacificatie van het land. Het antwoord van de "meest agressieve civiele en militaire elementen in de regering" was evenwel militaire omsingeling van de guerilla's, bombardementen, moord en marteling en wetten, zoals de laatstelijk afgekondigde verbanningswet voor politieke gevangenen.

Het verslag zegt niet dat de weg van het geweld daarom gekozen zal worden, maar wijst er dus alleen op dat als de weg van het geweld wordt gekozen, de verantwoordelijkheid volledig zal rusten op de schouders van de "meest agressieve civiele en militaire elementen in de regering". Ook de mogelijkheid om zelfs in de regering de bokken van de schapen te scheiden, is opvallend.

Verder spreekt het verslag over de belangrijke stappen, welke werden genomen om te komen tot het vormen van een nationaal oppositiefrent en het synchroniseren van de activiteiten van verschillende "democratische krachten". Het spreekt over de teleurstelling van de duizenden die op VILLALBA en PIETRI hebben gestemd in de hoop dat er een verandering ten goede zou komen. Het prijst de "actieve leden" van de partij, de dappere guerillastrijders, de vechtende broeders van de M.I.R. en tenslotte groet het de gehele bevolking van Venezuela, die mag blijven bouwen op de trouw en de standvastigheid van de partij.

Wat het meest opvalt in het document is, dat de traditionele kreten zodanig worden gehanteerd, dat de partij nog alle kanten uit kan gaan. Alhoewel men uit een oppervlakkige lezing de indruk zou krijgen dat geweld de weg zal zijn die zal (moet) worden bewandeld, is een en ander zó gesteld dat de partij toch zonder gezichtsverlies kan terugkrabbelen.

O.R.I.T. in conferentie bijeen in Mexico City, nam een resolutie aan waarin deze organisatie de bij haar aangesloten vakbonden oproept om zich solidair te tonen met de Venezolaanse havenarbeiders in de boycot van Cubavaarders.

Van de zijde van de Venezolaanse vakbond, die uiteraard met genoegen van deze resolutie kennis nam, werd inmiddels bekend gemaakt dat de bond geen maatregelen zal nemen tegen schepen, waarvan de lading voor eigen land van grote waarde is. Het is de vraag of zulks de boycot niet

z6 selectief zal maken, dat zij enkel een symbolisch karakter zal hebben.

Afgelopen maand is in de Venezolaanse pers verscheidene malen "terloops" vermeld dat in de haven van Curacao geen boycot wordt toegepast. Het is niet ver gezocht hierin een onuitgesproken verwijt te lezen.

CUBA

In januari beschuldigde de Cubaanse regering de Dominikaanse Republiek ervan contrarevolutionaire strijdkrachten op haar grondgebied de gelegenheid te verschaffen zich op een invasie van Cuba voor te bereiden.

Ook deelde de Cubanen mede dat de gevangengenomen anti-Castro leider, Eloy GUTIERREZ MENOYO, had bekend dat hij en enkele volgelingen zich vanuit de Dominikaanse Republiek naar Cuba hadden begeven.

Van Dominikaanse zijde werden de beschuldigingen ontkend, maar het blad "Caribe" publiceerde een artikel dat impliceerde dat de Cubaanse aantijging gegrond was. (zie hiervoor verder onder Dominikaanse Republiek).

Vernomen werd dat Cubanen met wie bezoekers aan Cuba in contact komen het drukke militaire va-et-vient in de hoofdstad verklaren door erop te wijzen dat men te allen tijde voorbereid moet zijn op een invasiepoging vanuit de Dominikaanse Republiek, Venezuela of Puerto Rico. De Verenigde Staten worden niet genoemd.

De indruk die bezoekers veelal krijgen is, dat het militaire gereedschap eerder vertoond wordt om de kracht van het bewind aan den volke te tonen.

Cuba vaart nog steeds een moeilijke koers tussen Russische en Chinese klippen. De Amerikaanse acties tegen Noord Vietnam waren aanleiding voor lange redactionele artikelen in HOY en voor een geestdriftige verklaring van Raul ROA, maar in een vraaggesprek voor de Prensa Latina vestigde president DORTICOS de aandacht op "het grote gevaar dat de MLF voor de wereldvrede betekent", omdat "het atoomwapens in handen legt van de militaire revanchisten in Bonn. " Hij noemde de MLF een "schandalige uiting van de militaire- en oorlogszuchtige activiteiten van de Duitse Federale Republiek". Van de weeromstuit klonk DORTICOS niet overdreven enthousiast over de Duitse Democratische Republiek. Hij noemde de "huidige" relaties tussen Cuba en de D.D.R. uitstekend. Deze relaties waren "nuttig" voor de

economische ontwikkeling van Cuba en het "politieke postuur" van het land. Traditionele banden met het Duitse volk en andere onnodige vriendelijkheden werden achterwege gelaten.

De demise van Carlos Rafael RODRIGUEZ als nationaal directeur van de INRA, het Nationaal Instituut voor Landbouwhervorming, werd door de Cubaanse regering niet gepresenteerd als een "zuiverings" actie. Integendeel, men was heel tevreden over het werk van RODRIGUEZ. Slechts het feit dat het in het "Jaar van de Landbouw" wenselijk is dat het instituut onder de directie komt van de erkende nationale leider, was de reden voor de vervanging van RODRIGUEZ door de Máximo Líder zelf.

De geleidelijke vervanging van communisten uit de oude garde door figuren, voortgekomen uit de Castroïstische vleugel van de P.U.R.S.C., heeft nu dan eindelijk de invloedrijke RODRIGUEZ bereikt. Het ziet er echter naar uit dat RODRIGUEZ té krachtig is om met één slag te worden geveld. Zelfs moest worden tegengesproken dat de leiding die RODRIGUEZ aan de I.N.R.A. heeft gegeven niet tot onverdeeld gunstige resultaten heeft geleid. Er was toch zeker aanleiding genoeg om RODRIGUEZ zijn "fouten te laten bekennen". Weliswaar zou dit opnieuw de aandacht hebben gevestigd op de voedselproblemen waarmede CASTRO te kampen heeft, maar de buitenwereld is so wie so al geneigd om deze problemen te zien in het licht van een succesvolle Amerikaanse blokkade.

Het lijkt niet waarschijnlijk dat de invloed van RODRIGUEZ te wijten zou zijn aan populariteit bij de bevolking zelf. Wat dat betreft zou CASTRO van een confrontatie met RODRIGUEZ niets te vrezen moeten hebben. Eerder waren de relaties met Moskou te beschouwen als reden om RODRIGUEZ met handschoenen aan te pakken.

DOMINIKAANSE REPUBLIEK

REID CABRAL noemde de publicaties in "El Caribe" omtrent de opleiding van Cubaanse anti-Castro guerillastrijders in de Dominikaanse Republiek een bewijs van de ongebreidelde persvrijheid welke in zijn land zou heersen. Hij keurde de publicaties uiteraard ten sterkste af, omdat zij het land een hele slechte dienst bewezen. CABRAL ontkende dat er ook maar iets van waar zou zijn dat zijn regering opleidingskampen zou gedogen, laat staan steunen.

Voor de televisiecamera's in Havana gedroeg de gevangengenomen anti-Castro leider, Eloy GUTIERREZ MENOYO, zich bij zijn ondervraging niet als een "bekeerde" in de zin dat hij de zondigheid van zijn acties tegen het Castro-bewind inzag, maar wel als een gedesillusioneerde, die de kracht van zijn tegenstander volkomen had onderschat. Hij gaf wel toe dat het verkeerd zou zijn Castro omver te willen werpen als het gehele Cubaanse volk achter zijn bewind stond. Ook verklaarde hij dat "voorzover hij thans heeft kunnen observeren, het volk achter Castro staat". De kwalificatie "voorzover" was niet kenmerkend voor een gebroken man. Ook op andere punten toonde hij zich een vrij onwillige getuige voor de stellingen van zijn ondervragers. Hierdoor kreeg wat hij wél grif toegaf een waarachtiger klank.

Het is in dit licht dat zijn beschrijving van de militaire voorbereidingen op Dominikaans grondgebied aan belangrijkheid wint. Als liaison tussen de Cubaanse ballingen en de Dominikaanse autoriteiten noemde hij een kolonel Juan FOLCH. Bovendien deelde hij mede dat er op hoger niveau contact bestond tussen de Cubanen en generaal Atila LUNA. Deze laatste werd afgelopen jaar benoemd als medestander van generaal WESSIN y WESSIN in de onderlinge machtsstrijd tussen de Dominikaanse militairen (zie M.O. september 1964)

Het is wel opmerkelijk dat het WESSIN y WESSIN is geweest die na de zuiveringsacties van REID CABRAL als sterke man in de strijdkrachten te voorschijn is gekomen. Als wij hieraan koppelen de inmiddels bevestigde steun van de Amerikanen aan het civiel-militair duo CABRAL/WESSIN, dan ontwikkelt zich een patroon waarin de rol van LUNA met betrekking tot anti-Castro activiteiten in de Dominikaanse Republiek zeer wel zou passen. Het blijft nu alleen de vraag of MENOYO uit de school geklapt heeft of dat zijn Cubaanse ondervragers hem de bevestiging van hun vermoedens hebben afgeperst.

Berichten uit de Dominikaanse Republiek wijzen er overigens op dat de

uitgerangeerde militairen, o.w. Elby VIÑAS ROMAN en de politie-chef PEGUERO GUERRERO, zich niet gelaten bij de zuivering hebben neergelegd. LUNA wordt nu ook genoemd als ontevredene. Hij zou persoonlijk meer voordeel van zijn relaties met WESSIN y WESSIN hebben verwacht. Het wordt niet uitgesloten geacht dat LUNA zich zal keren tegen WESSIN. De politieke groepering die van een eventuele hernieuwde ommekeer in de militaire machtsverhoudingen het meest zou profiteren, zou de Partido Reformista zijn. De kansen van de Reformistas om bij verkiezingen een meerderheid voor BALAGUER te behalen, worden de laatste tijd tanend beschouwd. Via een militaire staatsgreep zou BALAGUER wellicht nog een kans hebben.

Vernomen werd dat belangrijke personen in de Christen Democratische beweging geneigd zijn een front te vormen met de P.R.D. Zowel de Christen Democraten als de P.R.D. zijn echter verdeeld. Het schijnt er om te gaan welke groep van de P.R.D. met welke groep van de Christen Democraten in zee gaat. Juan BOSCH zou met twee leiders van de P.R.S.C. (Partido Revolucionario Social Cristiano), de voorzitter Dr. Antonio ROSARIO en ene Ir. JAVIER, een pact hebben gesloten, waarin bepaald werd dat de beide partijen zouden streven naar een terugkeer naar de constitutionaliteit in de Dominikaanse Republiek. Het pact werd zowel door het nationaal comité van de P.R.S.C. als door een groep P.R.D.-istas gewraakt.

De groep in de P.R.D., welke de geldigheid van het pact niet wenste te erkennen, kan worden beschouwd als de klik van Angel MIOLAN. Onder de ondertekenaars van het document, waarin het pact werd gewraakt, was ook de alhier bekende Dr. Juan CASASNOVAS GARRIDO. Deze laatste heeft zich destijds op Aruba willen vestigen als arts, maar zou thans hiervan hebben afgezien omdat hij een vestigingsvergunning zou krijgen in Puerto Rico. Vernomen werd dat MIOLAN, CASASNOVAS en anderen niet afkerig zijn van samenwerking met de Christen Democraten, maar dat zij slechts BOSCH willen uitschakelen.

Er is zelfs sprake van een samenzwering tussen de MIOLAN-groep van de P.R.D. met de Christen Democraten én de buiten de wet gestelde "14e juni groep". Bij deze samenwerking zou de "14e juni groep" zich om tactische redenen volledig op de achtergrond houden. De Christen Democraten, wier aanhang - mede door de activiteiten van de C.A.S.C. - groeiende is, zouden voorsnóg niet sterk genoeg zijn om alleenstaand voldoende gewicht in de schaal te leggen. Associatie van de Christen Democraten met BOSCH zou, gezien de nog altijd geldende reputatie van de ex-president als nationale lei-

der, onvoordelig zijn. Eerder zouden de Christen Democraten wel varen bij een losmaken van de P.R.D. van de meest linkse groep van deze partij, met name de groep MIOLAN. Dit zou bovendien ook passen in het algemeen streven van de Christen Democratie in Latijns Amerika om de meest linkse elementen in de gemeenschap onder haar hoede te nemen en richting te geven wég van het communisme, maar met behoud van het militant linkse karakter.

NEDERLANDSE ANTILLEN

Besprekingen tussen het Bestuurscollege van Aruba en de directie van de Lago Oil and Transport Co. Ltd. hadden niet het resultaat dat Lago een verzachting van het ontslag-programma in het vooruitzicht stelde. Wel zou Lago ernaar streven de gevolgen voor Aruba zoveel mogelijk te beperken, door mede te werken aan het aantrekken van nieuwe industrie en aan de plaatsing van ontslagen arbeiders in Nederland en andere landen.

Een korte staking in de haven van Willemstad was het gevolg van meningsverschil tussen de vakbonden en de werkgevers omtrent het aantal arbeiders dat moest worden ingeschakeld bij het lossen van een Venezolaans schip dat cement aanvoerde. De Venezolaanse krant "Nacional" besteedde aandacht aan het incident en voorspelde dat het zou kunnen uitgroeien tot een algemene staking.

De Henderson Werknemers Vereniging werd door de CLASC aanvaard als lid. Hiermede werd de episode waarin de Curacaose Federatie van Werknemers heeft gepoogd de werknemers van Henderson onder de vleugels van ORIT te verenigen, afgesloten. Op alle fronten duurt in de Antillen de concurrentiestrijd tussen CLASC en ORIT voort.

De belangstelling welke uit het Christelijke vakbondswezen in Nederland wordt getoond voor de Antilliaanse vakbeweging heeft voor deze laatste de mogelijkheid geschapen buiten de lokale CLASC-leiders om contact op te nemen met de internationale Christelijke vakbeweging. Een voorbeeld van gebruikmaking hiervan is de aansluiting van de bond van luchtvaartpersoneel. Waar naast internationale ook nationale invloeden in de verhoudingen tussen vakbonden in verschillende landen een rol spelen, zou dit betekenen dat het karakter van de Nederlandse bonden in deze een zekere invloed op de ontwikkeling van de Christelijke vakbeweging in de Antillen zal kunnen hebben. Van NVV-zijde is vooralsnog een dergelijke belangstelling in actieve deelname niet geconstateerd.